

publica poenitentia sunt; quoniam nisi his tribus solemnitatibus communicaverit, non inter Christianos habitare debet. Videat ergo unusquisque ut digne et munde et devote communionem Christi percipiat; etenim qui corpus Domini et sanguinem indigne sumit, iudicium sibi manducat et bibit. Consulimus itaque precamurque feminas nobiliores, et alias quascunque ut filios suos proprio lacte nutriant, et nullatenus ancillis aliis ad educandum tradant.

Curate ergo, dilectissimi filii, ut hoc quod pro salute vestra scribimus, attente et diligenter animo comprehendatis, et de omnibus his sollicitè caveatis; et in quibuscunque vos deliquisse cognoscatis, emendare tota intentione satagatis, ne in æternum (quod absit) infeliciter pereatis. Mementote ubi sunt patres vestri, ubi sunt reges vestri, vestri principes, vestræ

potestates, et omnes qui sæculum amaverunt; et scitote, quoniam vos omnes citissime morituri estis, et post hanc vitam nihil boni habituri, nisi bonis operibus promerueritis. Mortem, precor, dilectissimi, ante oculos semper habete, et quid post mortem facturi sitis cogitate, et ne mortem timeatis provide, quoniam nulli bono mors nocere potest. Christum redemptorem vestrum totis viribus diligite, et proximos vestros sicut vosmetipsos amatè, et Ecclesiam Dei honorate, et dietis ac prædicationibus sanctorum virorum obedite, et ad paradisi gaudium et societatem sanctorum venire festinate: ad quorum societatem divina Trinitas et indivisa unitas vos perducere, et gratuita miseratione protegere, consolari, et benedicere dignetur Deus noster, qui vivit et regnat per omnia sæcula sæculorum. Amen.

ANNO DOMINI DCCCLXXV.

ADVENTIUS

METENSIS EPISCOPUS.

ADVENTII LIBELLUS DE WALDRADA,

In quo probare conatur Waldradam pellicam Lotharii, conjunctam matrimonio, jam a tenera ætate, ab ejus patre Lothario Augusto; Theutpergam vero, legitimam uxorem, postea ipsi invito regi minis fuisse conjunctam.

(Apud Baronium ad ann. 862, n. 29.)

Augustus divæ recordationis Lotharius per electionem populi regni Romanorum creatus est imperator, arcemque regni Francorum regens, inter reliquias gestorum suorum deliberationis filio suo domino Lothario virginem nobilem, nomine Waldradam, sub nomine divinæ fidei tradidit, ut eam in Dei fide, et sua futuro tempore custodiret, et obtineret. Et ut hæc copula justa esse pateret, in prætitulatione dotis, centum mansos gloriosissimo puerulo tradidit, qui necdum suæ libertatis erat, licet futurus hæres patri; sed sub tutoribus, et actoribus manebat, sicuti de talibus loquitur Apostolus, dicens: *Quanto tempore hæres parrulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium; sed sub tutoribus et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre* (Gal. iv). Verum quandiu prædictus imperator regni Francorum sublimitatem obtinuit, præfatus puerulus datæ sibi puellæ paterno munere inhæsit; quod non in angulo patrum fuit, quia veritas non habet angulos, sed in publico pontificum, et optimatum spectaculo, sicut pædagogus ejus testantur, etiam et avunculus ejus Leutfridus. Domino imperatore Lothario migrante, in ipsis diebus patrum luctus, Hucbertus Acefala eum suis complicitibus, sororem suam nomine Theutpergam domino regi Lothario clarissimo adolescentulo adduxit, et fraudulenter eam sibi sociavit, mi-

nans regis esse periculum de statu regni sui, si suis non faveret hortamentis. Acquievit rex, licet nolens, sicut ipse testatus est.

Fama pessimæ turpitudinis Theutpergam sequitur, et de incestuoso concubitu fratris sui Hucberti rea acclamatur, offertur schedula confessionis, ubi sponte confessa legitur, iudicio consulum damnatur, misericordia præsulum salvatur, fugam capessit. Hujus facti notitiam, per illustres viros piissimus rex dominus Lotharius Romam mittit, et causas rei pandere statuit. Beatissimus papa Nicolaus ratione comperta deliciosos missos Rodoaldum scilicet Portuensem, Joannem Fidiculensem [al., Ficodensem] in Franciam mittit, et in urbe Metica, generale concilium celebrare decernit. Ubi præsentiam suam gloriosissimus rex Lotharius, cum universo principatum suorum nobiliumque consiliariorum comitatu ostendens, in sancta synodo resedit; ibi causas sue actionis in conspectu legatorum Romanæ sedis exposuit, quomodo in fide Dei genitor suus excellentissimæ memoriæ dominus Lotharius perpetuus Augustus, et virginem prænobilem manu propria tradiderit, et reliqua quæ supra enumeravimus. Quod vero Theutperga reatus sui culpam publice confessa fuerit, in prædicto concilio, quod Metis civitate patratum est, senatores universi regni Francorum

perficere se acclamaverint. In quibus prudentia tam temporalis quam spiritalis refulget, quorum patres, proavi, et atavi Romanorum consilii maturitate rexerunt imperium, quorum stirpem, tempore Augustorum domini Ludovici imperatoris, et magnificentissimi Lotharii semper titulo consulatus exornatam intuitus sum. Horum specialem consilii prerogativam nequaquam abjiciendam universitas populi acclamavit: quippe cum nec criminum eis damnositas objiciebatur, sed probitatum ingenuitas laudibus efferebatur. Quapropter quia passim plurimi varie de his opinantur, et multiplicia definitionum genera ponunt, quo affectu super his tractaverim, ac senserim, reverentiae fidelium elucidari curabo. Quando imperator piissimus filio suo æquivoco, puellam nobilitate carnis insignitam dedit, nondum eram episcopali onere prægravatus, nec his interfui actibus. Theutperga cum introducta fuit, et secundum conjugium patrum est, nisi auditu penitus ignoravi. His rebus ita excursis, expetitus a clero, et electus a plebe, episcopus canonice consecratus in his factis taliter sensi: Christianissimus imperator in fide Christi, et sua, virginem filio dedit, fides Dei scortum non donat, sed repudiat, dicens: *Non mæchaberis (Exod. xx)*. Et Psalmista: *Perdes omnes, qui fornicantur abs te (Psal. lxxii)*. Paulus, qui fide Dei præcinctus erat, clamat, hoc inquit: *Scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hæreditatem in regno Christi et Dei (Ephes. v)*: qui portans stigma Jesu in corpore suo, hoc est vexillum fidei, non sovet adulteros, sed cuspe sacri faminis terebrat, dicens: *Neque adulteri regnum Dei possidebunt (I Cor. vi)*. Dominus, qui fidelis est, et dat

^a Hucusque libellus Adventii, unius ex illis qui postea meruere a Nicolao Romano pontifice excommunicari; verum non ut alii, nempe Coloniensis et Trevirensis, obstinatione obduruisset, sed peccati pœ-

A sancta David fidelis, et orthodoxo imperatori Lothario, non abstulit potestatem conjungendi filium suum, cum quacunque puella decrevisset, in Evangelio dicit: *Qui dimissa uxore, alteram duxerit, mæchatur (Matth. xix)*. Unde oportet, ut hæc audientes, pio et devoto studio paternos canones audiant, ac servent, quia terminos Patrum nunquam transgredi oportet. Nam sacri canones paterno munere mulierem datam culpa carere proclamant. Imperator, qui culturae divinae deditus erat, fornicationis detestabili facinore filium uti non permisit Lotharium regem, cujus professio, et omnium senatorum talis exstitit, de copula Waldradæ, quod eam genitor in fide Dei sibi dederat.

B De Theutperga vero, quod sceleris sui malum de horrendo impudendi [*f. impudici*] fratris amplexu confessa, et comprobata fuerit, similiter omnino protestati sunt, quæ non pavidis a nobis minis terita est, nec amœnis confota blanditiis. Ipse autem secundum Apostolum faciens, ubi dicit: *Si fieri potest, cum omnibus hominibus pacem habete (Rom. xii)*, et consulum nobilium voces audiens, sicut supra per succedentia tempora exemplis annotavimus, quod audita et approbata sunt senatorum consilia, in omnibus subscriptionibus, et definitionibus nostris hoc modo censuimus, ut si Theutperga confessa prædictum fuisset reatum, regia societate indignam esse censui. Et si Waldrada in fide Dei munere patris juncta esset regi, fidem Dei non ausus fui blasphemare, ne forte perfoderet me Scriptura verbi jactulo dicens: *Blasphemos ne patiaris vivere (Lev. xxiv)*. Apostolus licentiam dat, ut unusquisque in suo sensu abundet (*Rom. xiv*)^a.

nitens, seipsum accusans, et veniam petens, obtinuit illam ab eodem Nicolao pontifice, ut patet ex epistola mox sequenti,

EPISTOLA ADVENTII

AD THEUTGAUDUM COLONIENSEM EPISCOPUM.

Certiores secreto facit de synodo apud Metas mox congreganda.

(Baron., *ibid.*)

Reverentissimo ac sanctissimo nobis per omnia desiderando Patri THEUTGAUDO ADVENTII devotus filius, et assiduus orator, summæ felicitatis pacem et gloriam.

Præsentem apices, per Deum, et propter Deum humiliter precamur, ut nullus alius mortalium videat, sed Vulcanus edax perspectos consumat. Vestrae antiquæ gravitatis, et maturum consilium, ac vice fidei anchoram prudentiæ tutelam figat in sapientiæ firmamento [fundamento], ne aliquid nostro seniori sinistrum, vel dextrum isto tempore nun-

D tictis, quousque in Purificatione sanctæ Mariæ, sicut pro certo vocati sunt omnes nostri confratres, Metis conveniant: quia pro certo scitis, quod noster senior modis omnibus deliberatum habet, ut illorum communi consilio, quicquid illis secundum Deum melius visum fuerit, in omnibus se paratissimum esse promittat, aut eorum monitis, atque consiliis parens, nihil ulterius aliter agat. Quapropter oportet vos, dilectissime Pater, modo caute agere, ne, quod absit, aliqua vana spe a via Dei, et evangelicis, atque apostolicis documentis deviano,